

Vastuullisuus & tiedolla johtaminen

STF-polku, askel 4: mittaaminen (indikaattorit ja päästölaskenta)

1. **Työpaja/ valmennus paikan päällä:** STFHub, sertifikaatit ja yrityksen ensimmäiset askeleet. 14.11.2023 Vuokatti

2. **Valmennus verkossa:** Yhteinen sparraus ja yrityskohtaisia sparrauksia verkossa marras- tammikuu 2023

3. **Valmennus verkossa:** Kehittämisen- ja toteuttamissuunnitelma + yrityssparraukset verkossa helmi-maaliskuu 2024

4. **Valmennus verkossa: Vastuullisuus & Tiedolla johtaminen:** indikaattorit ja päästölaskenta, 14.8.2024.+ yrityssparraukset kesä 2024

5. **Työpaja paikan päällä:** Vastuullisuusviestintä, paikan päällä Vuokastissa 12.9.2024

6. **Vastuullisuussuunnitelma,** yrityssparraukset verkossa touko-kesäkuu 2024

7. **Työpaja paikan päällä:** Vastuullisen palvelun tuotteistaminen 15.10.2024

8. **Valmennus verkossa: DataHub,** viedään tuotteet DataHubiin, loka-marraskuu 2024

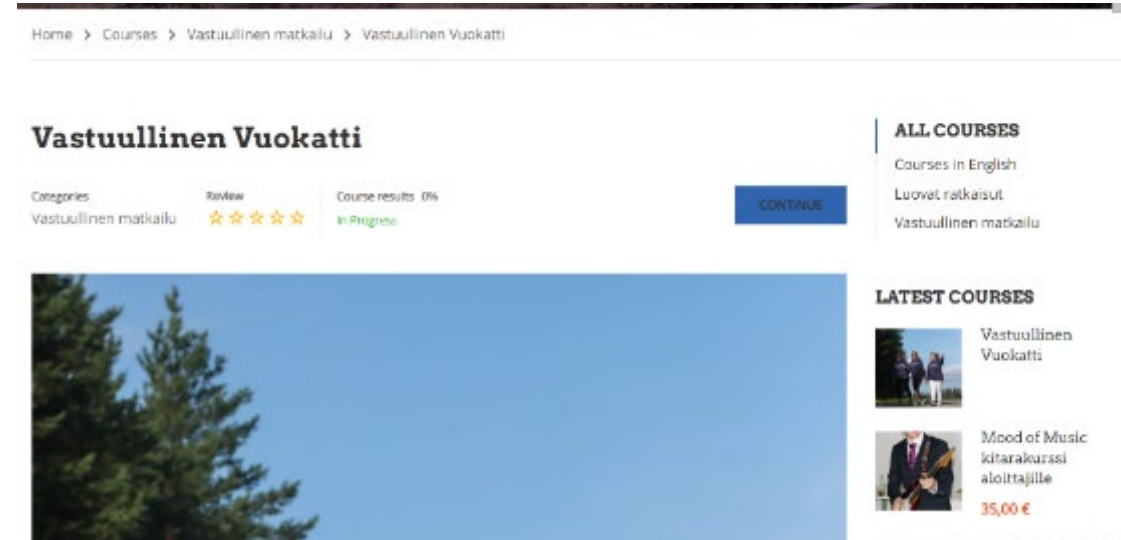
9. **Yrityskohtaiset sparraukset** verkossa, loka-marraskuu 2024

10. **Päätösseminaari** paikan päällä 03.12.2024

Meillä on käytössä verkkoalusta, josta löydät yhdestä paikasta kaiken tarpeellisen tiedon: Aikataulut, sisällöt, sparrauskalenterin ja materiaalit.

Kurssille pääset tästä: Vastuullinen Vuokatti
Salasana: Vuokatti2023

Käytä tätä kirjautumista, sinun ei tarvitse luoda tunnuksia.

MÄÄRITELMÄT: TIEDOLLA JOHTAMINEN JA MENESTYKSEN MITTARIT

Tiedolla johtaminen

- Tiedolla johtaminen tarkoittaa yksinkertaisesti oikeaan tietoon perustuvaa päätöksentekoa, jossa oikea tieto saadaan dataa analysoimalla.
- Tiedolla johtamisella tarkoitetaan ajantasaiseen ja laadukkaaseen tietoon perustuvaa päätöksentekoa. Päätöksenteossa käytettävä tieto on kerätty menneisyydessä. Käsitteellä tarkoitetaan myös kaikkia rutiineja ja toimenpiteitä, jotka tähtäävät järkipäiseen päätöksentekoon.
- Huomioi ero tiedon johtamiseen ja tietojohdamiseen Tietojohdaminen on tieteenala, joka tutkii erilaisia tekniikoita ja käytäntöjä, joiden mukaan tietoa hallinnoidaan, analysoidaan ja hyödynnetään organisaatiossa ja sen toiminnassa. Se on 1990-luvulla syntynyt ala, joka tarkastelee organisaatioissa olevan tiedon hyödyntämistä osana niiden toimintaa.

MITEN MENESTYSTÄ MITATAAN

- Perinteiset tavat mitata matkailun menestystä
- Yrityksen arvot ohjaavat menestystä mittaavia tekijöitä

MIKSI VASTUULLISUUTTA MITATAAN

- Ennakointi
- Vakuuttavaa faktaa viesintään
- Tietoa budjetointiin ja taloudellisten vaikutusten arviointiin
- Lisääntyvät velvoitteet
- Ajassa kiinni pysyminen
- Yrityksen toiminnan kehittäminen

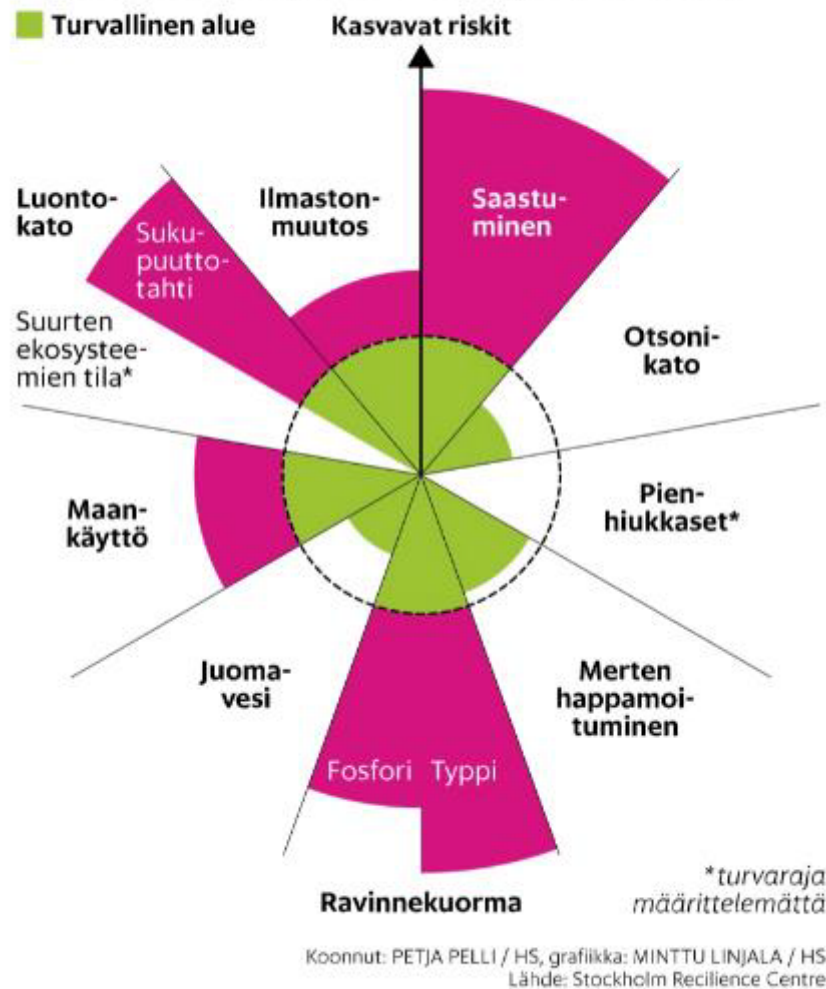

Matkailu on osa ympäröivää maailmaa ja yhteiskuntaa

Viisi yhdeksästä turvarajasta on ylitetty

Johan Rockströmin ja Stockholm Resilience Centren käsitys maapallon ympäristön yhdeksästä turvarajasta ja niiden tilasta

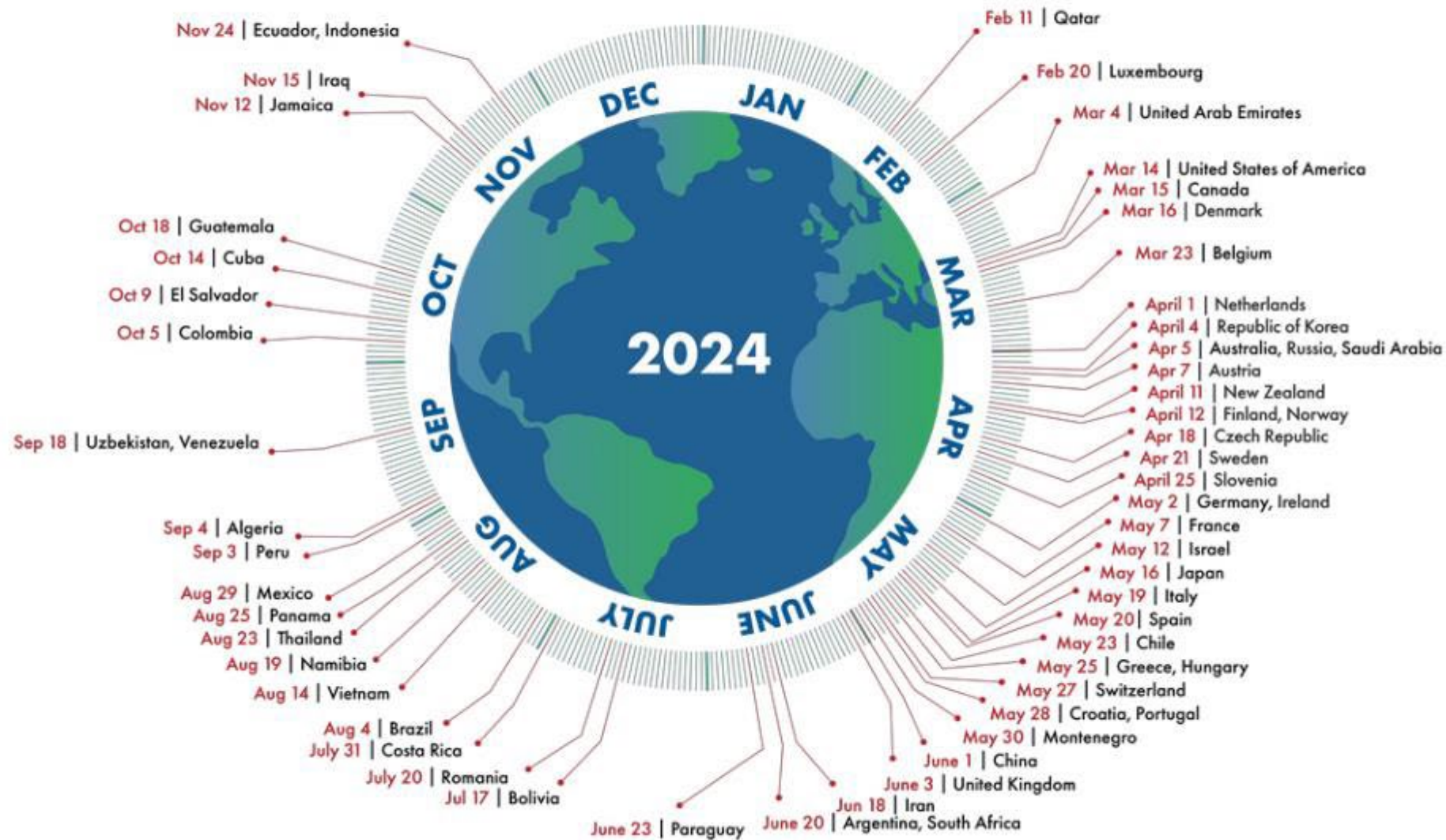
Vakaan planeetan yhdeksän turvarajaa Johan Rockströmin mukaan

1. Ilmastonmuutos (mittarina hiilidioksidin määrä ilmakehässä, raja ylitetty)
2. Luontokato (raja ylitetty sukupuuttojen tahdin osalta, lisätietoa tarvitaan ekosysteemien tilasta)
3. Otsonikato (turvarajan sisällä)
4. Meren happamoituminen (lähellä rajaa)
5. Ravinnekuorma (ylitetty sekä fosforin että typen osalta)
6. Maankäyttö (mittarina metsäkato, raja ylitetty)
7. Juomaveden käyttö (turvarajan sisällä)
8. Ilmakehän pienhiukkaset (turvaraja määrittelemättä)
9. Saastuminen (mittarina ihmisen luomien uusien yhdisteiden kuten muovien päästäminen luontoon, raja ylitetty)

Country Overshoot Days 2024

When would Earth Overshoot Day land if the world's population lived like...

For a full list of countries, visit overshootday.org/country-overshoot-days.

Source: National Footprint and Biocapacity Accounts, 2023 Edition
data.footprintnetwork.org

Globaali haaste,
joka herätti tiedolla
johtamisen
tarpeellisuuteen:
Overtourism

Kantokyky:
- ympäristön
näkökulmasta
- sosiaalisesta
näkökulmasta

Managing Director of
Tourism Economics, EMEA

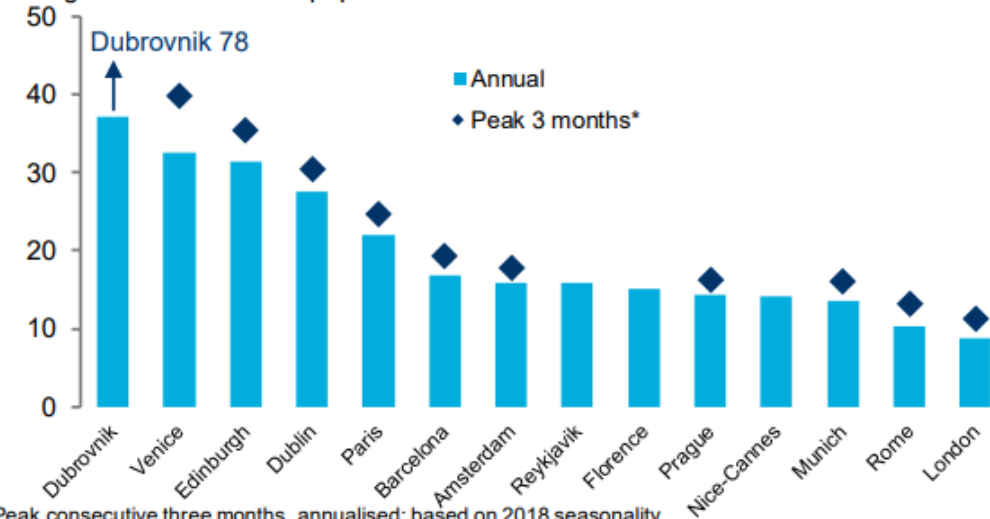
The increase in concerns about 'overtourism' in Europe likely reflects the perception that the costs and benefits of the industry have become unbalanced.

Among major selected European destinations, Dubrovnik and Venice have the highest ratio of tourism nights to resident population

- The economic benefit of the Travel & Tourism sector is significant, contributing around 10% of global GDP in 2019 and supporting 325 million jobs (including 37 million in Europe). Some European countries are heavily reliant on tourism, including Iceland (32% contribution to GDP), Croatia (25%) and Greece (21%).
- The costs associated with tourism, like those for many industries, are difficult to measure. These generally reflect the impact on living or operating costs for residents and businesses, and concerns about damage to the natural or built environment. Costs vary by destination and the type of tourism.
- The ratio of tourism nights to local population is a useful indicator of potential tourism costs to a destination and how this may be changing over time. Dubrovnik has the highest ratio of tourism nights per capita among the selected European cities, followed by Venice, Edinburgh, Dublin and Paris. This ratio is higher for all cities when adjusted for peak season visitation, especially for Dubrovnik.
- Managing the scale and growth of tourism to maximise economic benefits while containing costs is a significant challenge, particularly for countries that rely heavily on Travel & Tourism to support their economies. Several destinations are attempting to disperse tourists across a larger geographic area including more attractions to minimise the costs of overcrowding.

Tourist Nights Per Capita and Seasonal Impact – 2019

Overnights relative to local population

*Peak consecutive three months, annualised; based on 2018 seasonality
Source: Tourism Economics; TourMIS; OAG

Contact: Michael Shoory | mshoory@oxfordeconomics.com

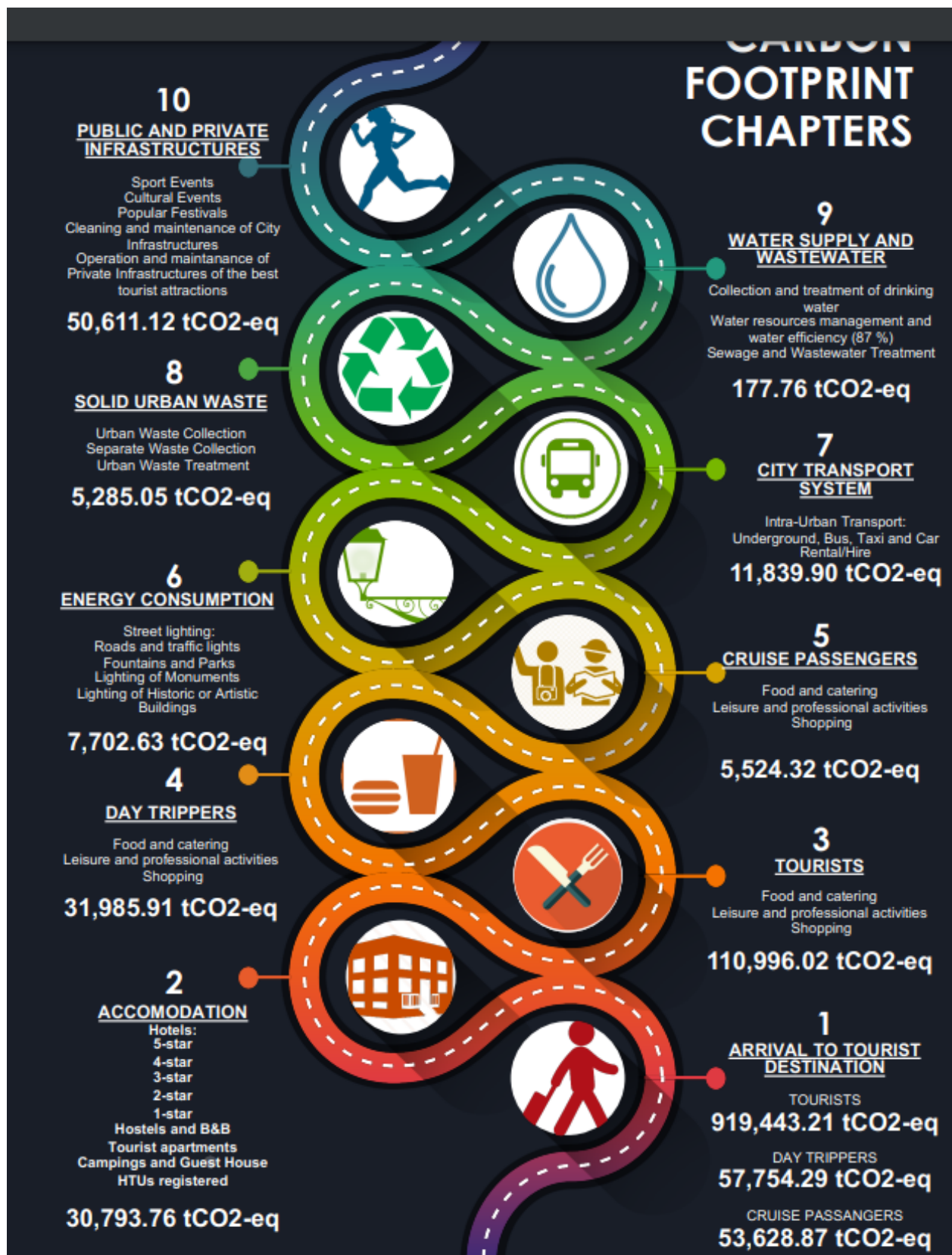
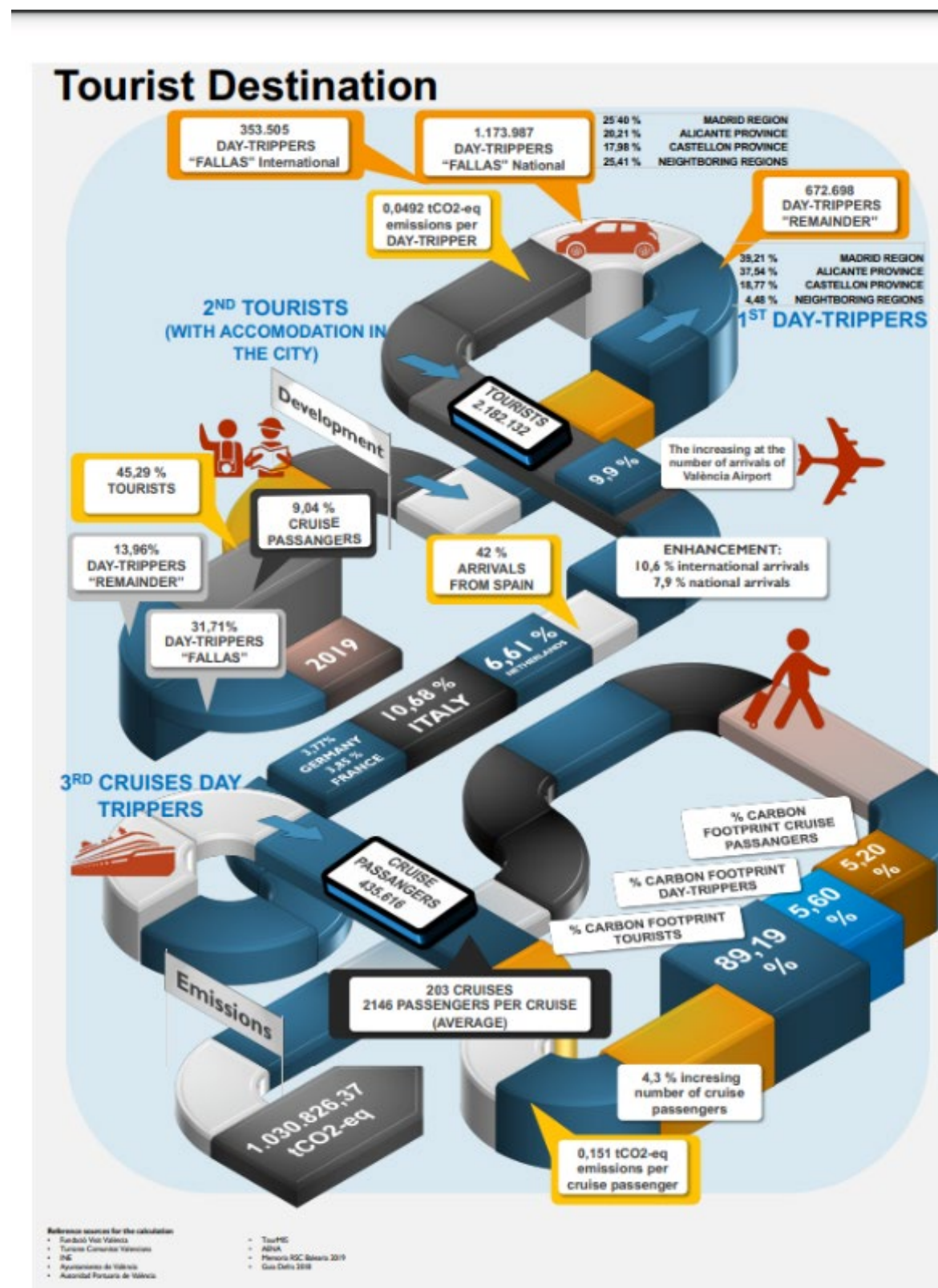

Digitalisaatio, applikaatiot

- Sähkön seurantaan, säästämiseen, järkevään käyttöön: Optiwatti
- Veden kulutus ja mahdollisten vuotojen löytäminen mm. Omavahti
- Virtuaalimatkat - tutustumismatkat
- Personoidut ratkaisut mm. ”contactless service”
- Live streaming – matkailijat voivat seurata paikkaa (esim. onko jossakin ruuhkaa)
- Digitalisaatio & turvallisuus: digitaalinen passi ratkaisee suuria globaaleja ongelmia
- Vierailijoiden osallistamiseen: vinkkejä + ekopassi

Mitä teidän palvelupolulla kannattaa tarjota digiratkaisuin, mitä kasvokkain?

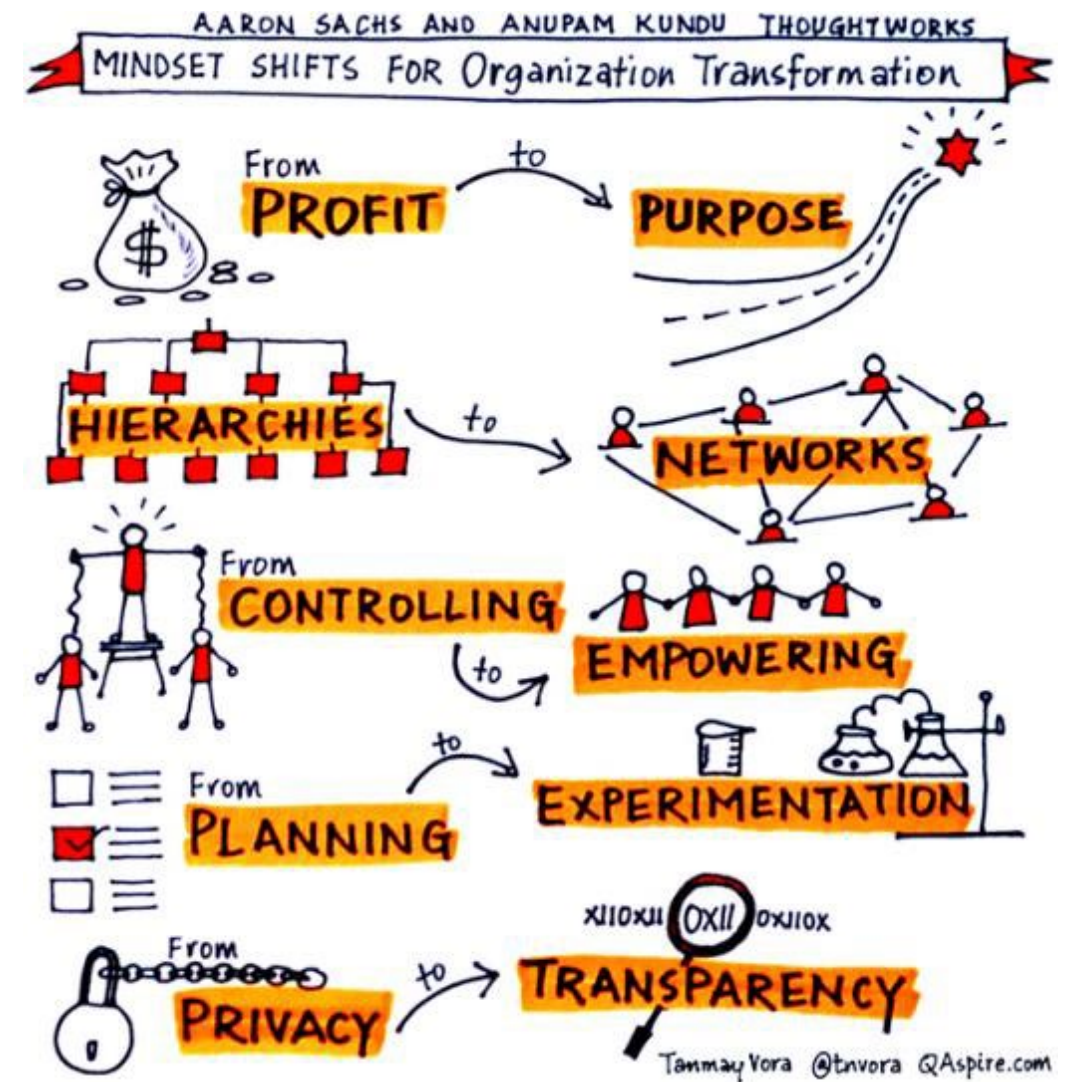

VASTUULLINEN MATKAILIJA JA TIEDOLLA & SYDÄMELLÄ JOHTAMINEN

MIKSI JOHDAMME TIEDOLLA?

Ymmärrys on tietoa,
tiedolla johdetaan
toimintaa oikeaan ja/tai
haluttuun suuntaan

Myös asiakasymmärryksen taustalla on dataa

- Kuinka paljon meillä on asiakkaita ja millaisia asiakkaita
- Onko vastuullisuus meidän asiakkaille tärkeä kriteeri?
- Miten monimuotoisuus ja inklusiivisuus huomioidaan?
- Mitä mieltä asiakkaat ovat palveluista
- Millaisia potentiaalisia uusia asiakkaita voisimme löytää, millaisia palveluja voisimme tarjota ja mitä kautta markkinoida ja myydä
- Miten kerätty tieto tallennetaan ja dokumentoidaan
- Laadullinen tieto ja määrällinen tieto

Matkailijat hakevat ei niin ruuhkaisia matkakohhteita ja ovat halukkaita vähentämään päästöjä

- On the flip side, 42% struggle to find appealing destinations that are less crowded and **34% feel like it's not possible to find sustainable travel options** in cities or other popular tourist destinations
- 34% indicate that **they don't know how or where to find activities or tours** that ensure they are actually having a positive impact and giving back to the local community.
- 22 % indicated that they researched public transport and/or options to rent a bicycle in their chosen destination
- 20 % also chose to travel by train instead of car for longer distances and just under a third (30%) say they feel ashamed to fly because of its impact on the environment

UUDISTAVA MATKAILU

Matkailulla on oltava muukin tarkoitus kuin ihmisten viihdyttäminen (Carlos Briceño)

Tähän asti matkailun kehittäjät ovat pohtineet, mitä kohde voisi antaa matkailulle ja matkailijoille.

Uudistavassa ajattelussa kysymys käännetään pääläelle. On kysyttävä, mitä matkailu voisi antaa kohteelle, jotta kohde ja siellä elävät ihmiset voisivat paremmin.

– Meidän on mietittävä, miten kohteeseen on mahdollista viedä ihmisiä siten, että itse kohde hyötyy.

Miten saamme vierailijat luomaan yhteyden paitsi paikan kauneuteen myös sen ongelmiin ja uhkiin, jotka asettavat kohteen vaaraan (Carlos Briceño).

- A **regenerative philosophy** is influencing decision-making, with 59% of travelers saying they want to leave the places they visit better than when they arrived
- Two-thirds (66%) wanting to have experiences that are representative of the local culture
- More than a quarter (27%) say they have actively familiarized themselves with the local cultural values and traditions at their travel destination in advance of their trips
- one in four (25%) would be willing to pay more for travel activities to ensure they are giving back to local communities.
- Despite the appetite to give back and connect during their travels, 34% indicate that they don't know how or where to find activities or tours that ensure they are actually having a positive impact and giving back to the local community.

Booking.com 04/2022

TIEDOLLA JOHTAMINEN JA VASTUULLISET VALINNAT

- Tiedolla johtaminen ja yrityksen vastuulliset valinnat saadaan näkyviin kehittämis- ja toteuttamissuunnitelman avulla
- Määritellään kaikki se hyvä, mitä jo tehdään, asetetaan tavoitteita ja määritellään seuranta varten mittarit

Kuva: Mood of Finland

DATAA JA TIETOA JOHTAMISEEN

Globaalista kansalliseen taustoitukseen

- Globaalitasolla Agenda2030:n edistymisen seuranta perustuu YK:n tilastotoimikunnassa sovittuihin YK-indikaattoreihin, joita on noin 240.
- Niiden pohjalta YK:n pääsihteeri laatii vuosittaisen edistymisraportin (The Sustainable Development Goals Report), joka esitellään jäsenmaille kestävän kehityksen korkean tason foorumissa (HLPF).
- Suomessa Tilastokeskus koordinoi kansallisten tietojen keräämistä YK-indikaattoreista, ja ne löytyvät Tilastokeskuksen sivuilta.
- YK-indikaattoreiden tarkoituksena on ensisijaisesti globaalin ja alueellisen kokonaiskuvan tuottaminen.
- Monet maat hyödyntävät niitä kansallisessa seurannassa, myös Suomen kansallisista kestävän kehityksen indikaattoreista noin kolmasosa on samoja kuin YK-indikaattorit.
- Eurostat tuottaa vuosittain raportin ”Sustainable development in the European Union”, jossa tarkastellaan Agenda2030:n toimeenpanon edistymistä SDG-kohtaisesti noin 100 indikaattorin valossa Euroopan Unionin alueella.
- Tarkastelutaso on pääosin EU-taso, mutta joissain asioissa raportissa esitellään myös maakohtaista tietoa.
- ”Kestävän kehityksen tila” on Suomen kansallinen kestävän kehityksen seurantajärjestelmä. Se rakentuu noin 40 indikaattorille, jotka on ryhmitelty kymmeneen seurantakoriin, jotka käsittelevät kestävän kehityksen muutoksen kannalta keskeisiä aihepiirejä.

Esimerkki: Agenda2030 - indikaattorit

▼ Tavoite 8: Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua

► 8.1

Ylläpitää kaikkia koskevaa talouskasvua kansallisten olosuhteiden mukaisesti ja erityisesti vähintään 7 % BKT:n vuosittaista kasvua vähiten kehittyneissä maissa

► 8.2

Saavuttaa korkeampi taloudellisen tuottavuuden taso monipuolistamisen, teknologian uudistamisen ja innovaatioiden avulla, esimerkiksi panostamalla lisäarvoa luoviin ja työvoimavaltaisiin aloihin

► 8.3

Edistää kehityslähtöisiä käytäntöjä, jotka tukevat tuottavaa toimintaa, säällisten työpaikkojen luontia, yrittäjyyttä, luovuutta ja innovointia sekä kannustavat mikro- ja pienyritysten sekä keskisuurten yritysten perustamiseen ja kasvattamiseen, esimerkiksi takaamalla rahoituspalvelujen saanti

► 8.4

Parantaa vuoteen 2030 saakka asteittain maailmanlaajuisia resurssitehokkuutta kulutuksessa ja tuotannossa ja pyrkiä erottamaan talouskasvu ja ympäristön pilaantuminen toisistaan kestävästä kulutuksesta ja tuotantoa koskevan kymmenvuotisen ohjelmakehityksen mukaisesti, kehittyneet valtiot eturintamassa

► 8.5

Saavuttaa vuoteen 2030 mennessä täysi ja tuottava työllisyys ja säällinen työ kaikille, mukaan lukien nuorille ja vammaisille, sekä sama palkka samanarvoisesta työstä

8.5.2.g

Työttömyysaste, %: 45-54

[Indikaattorin kuvaus ▼](#)

 Kuvio

 Taulukko

8.5.2.h

Työttömyysaste, %: 55-64

[Indikaattorin kuvaus ▲](#)

Työtön on henkilö, joka tutkimusviikolla on työtä vaille (ei ollut palkkatyössä tai tehnyt työtä yrittäjänä), on etsinyt työtä aktiivisesti viimeisen neljän viikon aikana palkansaajana tai yrittäjänä ja voisi aloittaa työn kahden viikon kuluessa. Myös henkilö, joka on työtä vaille ja odottaa sovitun työn alkamista kolmen kuukauden kuluessa, luetaan työttömäksi, jos hän voisi aloittaa työn kahden viikon kuluessa.

Työttömäksi luetaan myös työpaikastaan toistaiseksi lomautettu, joka täyttää edellä mainitut kriteerit. on työttömien prosenttiosuus saman ikäisestä työvoimasta eli työllisistä ja työttömistä. Koko väestön työttömyysaste lasketaan 15-74-vuotiaiden työttömien prosenttiosuutena saman ikäisestä työvoimasta

 Kuvio

 Taulukko

8.5.2.i

Työttömyysaste, %: Vammaiset henkilöt

[Indikaattorin kuvaus ▲](#)

Vammaisuuden (disabilty) käsitettä ei ole/ei käytetä Suomen työvoimatutkimuksessa

 Kuvio

 Taulukko

Euroopan matkailun indikaattorijärjestelmä (vuodelta 2013)

Perusteita matkailukohteen seurannalle indikaattorein:

- paremmat tiedot päätöksentekoon
- tehokas riskinhallinta
- toimintaohjelmien priorisointi
- suorituksen vertailuarvot
- paikallisyhteisön vahvempi mukaantulo ja tuki matkailun sidosryhmille
- kävijäkokemuksen kehittyminen
- tuloksen parantuminen, kustannussäästöt
- kävijäkohtaisen arvon lisääntyminen

Osa C: Sosiaalinen ja kulttuurivaikutus		
Kriteerit	Indikaattorin viite-numero	YDININDIKAATTORIT on merkitty VIHREÄLLÄ ja VALINNAISET INDIKAATTORIT on merkitty SINISELLÄ.
C.1 Community/Social Impact	C.1.1	Matkailijoiden/kävijöiden määrä 100:aa asukasta kohden
	C.1.1.1	Niiden asukkaiden prosenttiosuus, jotka ovat tyytyväisiä matkailuun kohteessa (kuukauden/ sesongin aikana)
	C.1.1.2	Kaupallisessa matkailijamajoituksessa saatavilla olevien vuodepaikkojen määrä 100:aa asukasta kohden
	C.1.1.3	Loma-/vuokra-asuntojen määrä 100:aa asuntoa kohden
C.2 Gender Equality	C.2.1	Matkailualalla työllistettyjen miesten ja naisten prosenttiosuus
	C.2.1.1	Niiden matkailuyritysten prosenttiosuus, joissa pääjohtajana on nainen
	C.2.1.2	Naisten keskimääräinen palkka matkailualalla verrattuna miesten keskimääräiseen palkkaan (luokiteltuna matkailualan työpaikan tyypin mukaisesti)
C.3 Equality/Accessibility	C.3.1	Niiden kaupallisten majoitusliikkeiden prosenttiosuus, joiden huoneet ovat vammaisille esteettömiä ja/tai jotka osallistuvat tunnustettuihin esteettömyysohjelmiin
	C.3.1.1	Kohteen prosenttiosuus, joka kuuluu sellaisen julkisen liikenteen piiriin, joka on esteetöntä vammaisille ja sellaisille, joilla on esteetöntä pääsyä koskevia erityisvaatimuksia
	C.3.2	Niiden nähtävyyksien prosenttiosuus, jotka ovat vammaisille esteettömiä ja/tai jotka osallistuvat tunnustettuihin esteettömyysohjelmiin
	C.3.2.1	Niiden kävijöiden prosenttiosuus, jotka ovat tyytyväisiä kohteen esteettömyyteen vammaisille ja sellaisille, joilla on esteetöntä pääsyä koskevia erityisvaatimuksia
C.4 Protecting and Enhancing Cultural Heritage, Local Identity and Assets	C.4.1	Prosenttiosuus kohteesta, johon sovelletaan kulttuuriperinnön suojelua koskevaa toimintalinjaa tai -suunnitelmaa
	C.4.1.1	Niiden asukkaiden prosenttiosuus, joilla on myönteinen tai kielteinen näkemys matkailun vaikutuksesta kohteen identiteettiin
	C.4.1.2	Kohteen suurimpien perinteiseen/paikalliseen kulttuuriin ja voimavaroihin keskittyvien tapahtumien prosenttiosuus

Luonnon kantokyky ja monimuotoisuuden säilyminen ovat tärkeitä seurattavia kohteita

Ekologista kestävyyttä tarkastellaan usein seuraavan kolmen käsitteen avulla: kantokyky (carrying capacity), hyväksyttävissä olevan muutoksen rajat (Limits of Acceptable Change eli LAC-malli) ja ekosysteemipalvelut (ecosystem services)

Metsähallituksen käytössä oleva luontomatkailun vaikutuksia tarkasteleva malli perustuu LAC-malliin.

- LAC-malli on menetelmä, joka tarkastelee sitä, miten mittarille annettu arvo muuttuu tarkastelujakson aikana raja-arvojen puitteissa, ja kuinka suuri muutos on vielä hyväksyttävissä
- LAC-menetelmässä alueella toimivat osapuolet määrittävät yhteisymmärryksessä minimi- ja maksimi-raja-arvot, joiden puitteissa toiminta pyritään ylläpitämään

Picture: Visit Finland_Seppo_Rinta_Kauppila

”Yritysten välillä näkyy aika paljon eroa siinä, kuinka scope 3:sta raportoidaan. Osa ei kerro, mikä osa scope 3:sta on olennaista, mikä ei. Päästöinventaarit,

Päästöt, päästölaskuri ja kompensointi

Matkailualan päästölaskuri Hiilikuri on integroitu STF-ohjelmaan

- Selvitä mistä päästöt muodostuvat
- Kerro mitä teette, jotta päästöjä aiheutuu vähemmän
- Mittaa päästöt (Matkailutoimialan päästölaskuri)
- Kerro miten paljon aiotte päästöjä vähentää ja miten
- Kerro sitten miten kompensoitte – täysin läpinäkyvästi

Tärkeää tietoa on myös koko tuotanto- ja palveluketjun taustojen selvitys

- Mitä voi kumppaneilta ja tuotantoketjun eri vaiheista vastuussa olevilta edellyttää
- Vaikea aihe eikä ihan hallussa vielä kaikkien vastuullisuuden osa-alueiden osalta
- Ole myös itse avoin ja läpinäkyvä: yrityksen omistuspohja, toimijat, henkilöstö näkyviin
- Code of Ethics

Talous | Ihmisoikeudet

Marimekko poisti verkkosivuiltaan uiguurialueen puuvillaa koskevan linjauksen, kansalaisjärjestö syyttää yhtiötä taipumisesta Kiinan painostukseen

Marimekko on aiemmin kertonut verkkosivuillaan, ettei se hyväksy tuotteissaan Xinjiangista peräisin olevaa puuvillaa ihmisoikeusrikkomusten vuoksi.

Visit Finlandin taustoitusta

Matkailun vastuullinen johtaminen huomioi:

Matkailuresurssien rajat

- paikallisten sietokyky, luonnon kantokyky, henkilöresurssit, fyysinen kapasiteetti

Matkailualueen monipuolisen kehittämisen

- laadukas markkinajakauma, oikeat kohderyhmät, monipuolinen tuotetarjonta

Indikaattorijärjestelmällä pyritään tukemaan kohteiden vastuullista johtamista:

- Tarjoamalla mittaamiseen ja seurantaan helpot ja hyödylliset työkalut
- Mahdollistamalla alueiden välisen vertailun niiden edistymisestä ja tuloksista

YDININDIKAATTOREIDEN JAOTTELU

Jaottelu perustuu ETIS (European Tourism Indicator System) luomaan standardiin.
Järjestelmä sisältää sekä kansallisen, destinaatio- että yritystason indikaattoreita.

A. Kohteen hallinta

- A.1 Kestävän matkailun politiikka
- A.2 Matkailun kestävä hallinta matkailuyrityksissä
- A.3 Asiakkaiden tyytyväisyys

C. Sosiaalinen ja kulttuurinen vaikuttavuus

- C.1 Yhteisöllinen/sosiaalinen vaikutus
- C.2 Tasa-arvo
- C.3 Tasavertaisuus/esteettömyys
- C.4 Kulttuuriperinnön ja paikallisen identiteetin suojeleminen ja säilyttäminen

B. Taloudellinen arvo

- B.1 Matkailijoiden virta kohteeseen (määrä ja arvo)
- B.2 Matkailuyritysten suorituskyky
- B.3 Työntekijöiden määrä ja laatu

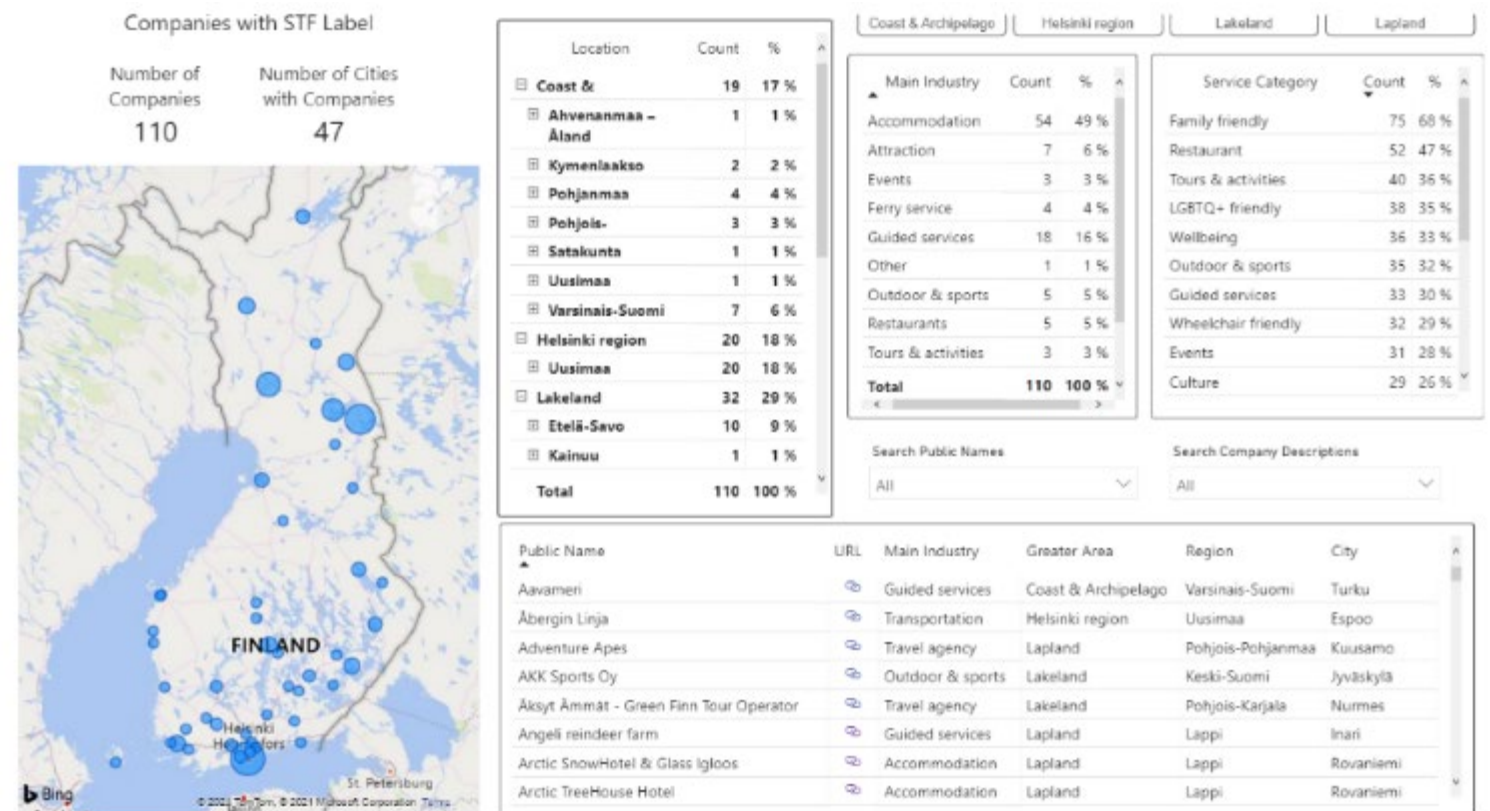
D. Ympäristövaikutukset

- D.1 Liikenne ja ilmastonmuutos
- D.2 Jätehuolto
- D.4 Vedenkulutus
- D.5 Energiankulutus
- D.6 Maiseman ja biologisen monimuotoisuuden hallinnointi

Raportointi ja raporttien hyödyntäminen

- Koko indikaattorijärjestelmän raportointia voi seurata tämän kansallisen Power BI-raportin kautta. Raportti on kehitysvaiheessa ja tarjoaa nykyisellään vasta perustietoja.
- Yrityksille ja destinaatioille on tarkoitus luoda onlinealustalle omat raporttinäkymät, joiden kautta voi seurata omaa kehitystä.
- Myös vertailu muihin toimijoihin ja alueisiin tehdään mahdolliseksi, kuitenkin anonymiteetti huomioiden.
- Raporttinäkymiä voi suodattaa ja tulostaa omien tarpeiden mukaisesti esimerkiksi osaksi kehittämissuunnitelmia tai vastuullisuusviestintää.

Kiitos osallistumisesta!

Menestystä tekemiseen!
Muista mahdollisuus sparraukseen!
Anu | Mood of Finland